

[Christmas Møller.]

blem kunde opstaa — og det er jeg altid særdeles villig til at drøfte med den højtærede Handelsminister —, om man da ikke fra Statsmagtens Side maatte gribe ind, men med ganske andre Midler end disse, for at sikre, at Produktionen af dette Næringsmiddel blev her i Landet? Det skulde ikke gøres med en Trustlov, det skulde ikke gøres med en Monopollov. Jeg tror næsten, at den højtærede Handelsminister selv kunde regne ud, hvad det skulde gøres med.

Jeg vender mig til den saakaldte Benzitrust. Der er paa dette Omraade en Række store Virksomheder Verden over, som indtil for ganske nylig i hvert Fald har ligget i meget, haard Konkurrence men maaske nu er ved at finde hinanden. Men foreløbig tror jeg, man kan sige, at Statsmagtens og det offentliges Opgave paa dette Omraade er at tage meget nemt tjente 25 pCt. af Varens Værdi. Benzinen koster 28—29, maaske 30 Ø. pr. Liter, det offentlige tager netto 7 Ø., altsaa 25 pCt., og er glad til. Og jeg kunde jo tænke mig, at det Tidspunkt kunde komme, da man oven i Købet vilde have noget mere. Men paa hvilke Punkter vil den højtærede Handelsminister med dette Lovforslag sætte ind med Hensyn til Benzinen, som jo ikke produceres her i Landet, men hvis Kilder er i Hænderne paa ganske andre Kræfter?

Jeg kommer endelig til den saakaldte Kultrust, som jeg gerne vil omtale en lille Smule nærmere af den Grund, at der vel ikke paa mange Omraader er drevet saa meget Demagogi navnlig fra Socialdemokratiets Side som paa dette, og navnlig har man i de allersidste Maaneder set den saakaldte Kultrust blive angrebet meget voldsomt i Anledning af den Prisforhøjelse paa 5 eller maaske 10 Ø. pr. Hektoliter, der fandt Sted — Angrebene satte i øvrigt ind, den Gang Forhøjelsen med 5 Ø. fandt Sted. Jeg tror, man kan sige det saaledes, at den almindelige Mand i Landet tænker paa den højtærede Handelsminister paa denne Maade: Nu kommer den højtærede Handelsminister her til Jul med saadan et rart og godt Forslag, som navnlig skal gribe ind overfor Kulbaroner og lignende, som fordyrer den almindelige Vare her i Landet.

Jeg spørger: Har man ikke en Kulforretning indenfor Andelsbevægelsen? Jo, det har man. Jeg spørger: Har man ikke indenfor Arbejdernes Kreds haft en Kulforretning, oven i Købet det største kapitalistiske Foretagende med Hensyn til Udbytte, der nogen Side har været her i Landet? Jo, det har man i meget høj Grad.

Og hvordan er det gaaet? Er der en Trust paa dette Omraade? Ja, jeg ved, at et enkelt Firma efterhaanden fra Aarhus og København har faaet en meget stor Virksomhed, har tjent mange Penge i de nærmest efter Krigen følgende Aar, har tjent overmaade mange Penge senere og efterhaanden opkøbt en Række Firmaer, da det gik nedad Bakke for Arbejdernes Kulforretning. Men er Stillingen i Kulbranchen i Dag denne, at der kun er dette ene Firma? Er Stillingen den, at den socialdemokratiske Kommune f. Eks. kun udlejer Kajplads og kun giver Adgang til at have Kraner for dette ene Firma? Er der ikke fri Mulighed for hvem som helst med de begrænsede Pengemidler, som det dog er, der skal til, for at danne et Firma paa dette Omraade? Er der ikke den vældige Konkurrence paa Kulmarkedet? Har der ikke gennem Aar indtil de allersidste Dage været en saa voldsom Konkurrence paa Kulmarkedet, det engelske, det polske o. s. v., at en Række Kulfirmaer intet Udbytte har kunnet give, en Konkurrence, som jo har slaet Arbejdernes Kulforretning fuldkommen sønder og sammen?

Naar den højtærede Handelsminister bliver erindret om disse Kendsgerninger — og Kendsgerninger er jo haarde Krabasker —, tror jeg alligevel, han vil komme paa noget bedre Tanker.

Der har, som sagt, maaske en eneste Gang været Monopol paa Kulforretningens Omraade. Det var under Krigen, da Arbejdernes Brændselsforretning havde Monopol fra Tyskland. Da var Forholdet, som bekendt, det, at det et enkelt Aar med en Aktiekapital paa 25 000 Kr. tjente 8 Mill. Kr., hvilket var 32 000 pCt. Det tror jeg, man kan sige er det bedste kapitalistiske Foretagende, der nogen Sinde har været, og det lignede mange andre kapitalistiske Foretagender deri, at hvad der kom saa særdeles let, det gik let. I Tiden efter Krigen, da der var den vældige Konkurrence, ja, saa gik hele denne Fortjeneste, og i Løbet af kort Tid maatte man sælge Arbejdernes Kulforretning.

Og hvem maatte de Herrer, som indehavde Arbejdernes Kulforretning, nemlig Arbejdernes Repræsentanter, de faglige Repræsentanter, den højtærede Handelsministers Kolleger og Meningsfæller, sælge Arbejdernes Kulforretning til? Til denne Kultrust, til De forenede Kulimportører, som man nu siger, det er dette Lovforslags første Opgave at kontrolere.

Paa den Generalforsamling, hvor det blev vedtaget at sælge, udtalte Formanden